
Kolena se mi neklepou

Kolena se mi neklepou

30.11.2007, autor: Jana Bemdová, Václav Dolejší

S Ondřejem Liškou, adeptem na ministra školství, o Václavu Klausovi, věku, marihuaně i školném

Kariérní politik? Promiňte, to na mě fakt nesedí, nejsem stranický kádr, který si v šestnácti letech uvázal kravatu jako například Stanislav Gross, říká Ondřej Liška. Václav Klaus by ho měl příští týden jmenovat do vlády. Pro školy chce víc peněz, pro nadané děti větší šance na gymnáziích a vysokých školách. Školné nezavede.

* Jak se vám úřaduje v parlamentní kanceláři, kde dříve sedával právě Václav Klaus, váš ideový rival?

Ale dobře! To je skutečně místnost, kde dříve zasedala výkonná rada ODS. Když jsem tam nastoupil, tak jsem to považoval za poměrně symbolickou záležitost.

* V jakém smyslu?

Ve smyslu střídání stráží. Že v politice přišla jiná doba. Ale moc o tom nepřemýšlím.

* Prezident vás kvůli nízkému věku, jak řekl, bude jmenovat „s třesoucíma se rukama“. Vám se ruce třást nebudou?

Ani kolena. Ale chápu obavu pana profesora Klause. Jsem mladý, je mi třicet. Mnohokrát jsem však byl v životě postaven do situace, kdy jsem byl konfrontován s lidmi mnohem staršími. Nemyslím si proto, že věk byl měl být základním kritériem pro posuzování schopností. Mladí to mají dvojnásob těžké -mnohem víc musí přesvědčit činy, než kdyby měli šediny. Navíc co je pikantní: Václav Klaus coby premiér přivedl do své vlády tehdy třicetiletého Ivana Pilipa. A zrovna na post ministra školství. Když se tehdy nezdráhal navrhnout jeho, nevím, proč by se měl zdráhat u mě.

* Možná že ani tak nejde o věk, ale o zkušenosti. Po škole jste prošel řadou míst vesměs placených z veřejných peněz. Nikdy jste si takřikajíc nenabil v normálním životě ústa.

To není pravda, s tím zásadně nesouhlasím! Před sedmi lety jsem dělal samostatnou vědeckou práci a vydal knihu o skryté církvi v komunistickém Československu. Vyšla i v Německu. Založil jsem a vedl nevládní organizaci s rozpočtem několika milionů korun. Dělal jsem průvodce na horách v Alpách. Živil jsem se vlastníma rukama, nebyl jsem odkázán jen na veřejný sektor.

* Přesto, nebojíte se osudu takzvaných „mladých nadějných politiků“? Pánové Gross, Březina či Němec byli při vstupu do vysoké politiky doprovázeni velkými očekáváními, rychle vystoupali nahoru, ale stejně rychle pak končili.

Rozhodně nejsem nějaký stranický kádr, který si v šestnácti letech uvázal kravatu jako například Stanislav Gross. Ostatně, všimněte si, nemám vázanku ani teď. Kariérní politik, promiňte, to fakt na mě nesedí.

* Proč tedy právě na vás padla volba při hledání ministra? To do vás na schůzi zelených strčil předseda Bursík a řekl: Liško, vezmi to?

... a já mu řekl ne. Tedy zpočátku.

* Neříkejte, vždyť v televizi jsme viděli záběry, jak se těsně po nominaci vrháte předsedovi se šťastným úsměvem kolem krku!

Přeháníte. My jsme se objali, ale to bylo vyčerpáním, že to skončilo. Netrpím žádnými vítězoslavnými pocity, moje ambice není stát se mistrem světa v řízení školství, nemám žádné euforické pocity, víte, že jsem směřoval úplně jinam.

* Proč jste tedy kývl na nabídku šéfovat resortu, v němž je věčně málo peněz a zrovna teď před stávkou?

Dva měsíce jsme se nemohli dohodnout. Já nejprve odmítl, protože znám lepší jména lidí, kteří školství rozumí. Strana se však rozhodla, že ten správný člověk musí resort nejen zvládnout, ale být i zelený.

* Takže po roce vidíme, že i Strana zelených, onen „svěží vítr v politice“, hledí při obsazování funkcí na partajní legitimitaci.

Však se s tím také těžko smiřuji. Legitimace je podle mne jen dodatečné kritérium. Já svoji kandidaturu považuji za smysluplnou jedině tehdy, pokud kromě kvalitního vedení školství přispěje i ke konsolidaci Strany zelených. Tohle ovšem jen jako vedlejší produkt, samozřejmě!

* Vy nám vlastně říkáte, že si na školství, o němž každá strana mluví jako o klíčovém, řešíte své partajní spory?

Ne, ne, školství se nesmí stát obětí žádných sporů. Tomu chci zabránit.

* Rodiče žáků určitě nezajímá, jestli se nějaká rozhádaná strana na školství zkonsoliduje nebo nezkonsoliduje.

Chápu vaši námitku. Já právě chci zabránit tomu, aby se resortní politika stala obětí vnitrostranických sporů. To by mělo zničující důsledky. Souhlasím, že Strana zelených předvedla v přímém přenosu spor, který jsme řešili špatně, ne velkoryse a ne zodpovědně.

* Když už jsme u toho sporu, ke kterému křídlu ve vaší straně máte blíže? K pragmatičtějšímu Bursíkovi, anebo k radikálnějšímu Kuchtové?

Spolupracuji ve straně s kdekým! Mám jak rozdílné, tak shodné názory jak s Danou Kuchtovou, tak s Martinem Bursíkem. Kdybych se měl politicky zařadit, pak jsem levicový liberál evropského stříhu, pro nějž je ČSSD nevolitelná.

* Přejděme ke školství. Jako expert strany na zahraniční politiku jste se jím asi příliš nezabýval, že? Alespoň veřejnost vaše názory nezná.

Ale já mám velmi konkrétní představy, co by se mělo udělat a co nejdříve změnit. Zatím však ministrem nejsem, veřejnosti je sdělím, až budu mít mandát. Jinak by to byla poplašná zpráva. Prozradím jen základní kroky. Za první: chci jednat s odbory, které budou stávkovat právě v den, kdy má nový ministr nastoupit. Za druhé: koalice nyní přidala do školství miliardu, kterou chápu jen jako začátek. Školství má dlouhodobě méně peněz, než potřebuje, učitelé nemají odpovídající platy a chci o tom s premiérem a ministrem financí velmi tvrdě jednat.

* Víc peněz slibovali všichni ministři. Opravdu věříte, že zrovna vy budete úspěšní?

Kdybych tomu nevěřil, tak dám pomyslnou facku všem učitelům, kteří dennodenně chodí do práce.

* Představme si tedy, že příští rok další peníze získáte. A dál?

Už jsem řekl, teprve až se stanu ministrem, budu konkrétnější. Musíme získat peníze z evropských fondů. Pokud nevyužijeme sedmileté období, kdy můžeme čerpat miliardy na vzdělání, neobstojíme za deset patnáct let v globalizaci. Montovny odejdou jinam a my nebudeme mít lidi. Podstatná je pro mne i reforma vysokých škol.

* Její součástí bude i školné?

Nebude. Ale resort chceme otevřít i privátním zdrojům, například příspěvkům firem a podobně. Velkým problémem zdejšího vyššího vzdělávání je jeho sociální nepropustnost. Na vysokých školách většinou studují děti rodičů rovněž s vyšším vzděláním. Ostatní nadané děti se na gymnázia či na vysoké školy nejenže nedostanou, ale ani nehlásí.

* Ale právě v zemích, kde školné mají, třeba v USA, vystudovalo a studuje na univerzitách víc mladých lidí ze sociálně slabších rodin než u nás.

Já si však myslím, že školné řešením tohoto problému není. Nicméně ve zralý moment být může. Ale do roku 2010 určitě ne.

* Abyste do té doby v křesle ministra vydržel! I když zdá se, že u poslankyně lidovců Šojdrové, která odstartovala pád vaší předchůdkyně, to máte dobré. Řekla o vás: Mně by se líbil, je mladý a perspektivní...

Já si vstřícné reakce paní kolegyně vážím. Naznačuje ochotu pro spolupráci.

* Snad jí jako člence KDU-ČSL nebude vadit, že jste pro povolení marihuany?

Jsem rád, že se ptáte. Já jsem totiž pro dekriminizaci, nikoliv pro legalizaci! Z prostého důvodu: kriminalizovat držení marihuany, které je u mladých lidí poměrně rozšířené, je podle odborníků nesmysl. Někoho nachytají na školním

záchodku, je ocejchován, vyloučí ho ze školy a tím naruší celou jeho životní perspektivu. To rozhodně není odpovídající trest.

* Vy nejste ze školy zas tak dlouho. Když si na ta léta vzpomenete, co si vybavíte?

Střední škola pro mě měla obrovský význam. Ujasnil jsem si, co vlastně chci, formovala mě jako osobnost. Pamatuji si skvělého třídního. Já byl vždycky strašně činorodý. Mimo školu jsem měl vždy mnoho jiných aktivit. A vysoká škola? Rozhodně nemůžu říct, že bych byl disciplinovaný student, který chodil na každou přednášku.

* Máte za manželku Italku, do jaké školy dáte dceru? Soukromé, nebo státní?

Samozřejmě každý rodič chce pro své dítě to nejlepší. Problém je, že ne každý si to může dovolit. Naše holčička je vychovávána dvojjazyčně, takže podle toho budeme vybírat i školu.

* Vy jste vlastně taková eurorodina.

A manželka je navíc z Tyrol, mluví tamním dialektem. Já jsem zase Brňák, takže ještě ten hantec do toho... Budeme chtít, aby naše dcera tu dvojjazyčnost rozvíjela i při studiu.

* Co kamarádi v kapele Lesní zvěř. Nezlíbí se na vás, že jako ministr už na ně nebudete mít čas?

Řada z nich má také děti, co půjdou do školy. Čas od času si s kapelou večer zahrají. Já slamuji, což je takový jiný druh rapu. Komerční rapery spíš paroduju, většinou anglicky do hudby mluvím a u toho takhle dělám rukama (máchá rukama jako raper).

* Čili prvního září, až budetemít projev k zahájení školního roku, budete také slamovat?

To bych udělal radost děckám, asi bych si je získal. Ale nevím, jestli i rodiče.

Kdybych nevěřil, že pro školy získám víc peněz, pak bych tím dal facku všem učitelům, kteří každý den chodí do práce.